

عوامل مؤثر در بروز خطای انسانی در سوانح دریایی

مؤلفان:

محمود براتیان

کامبیز امیری

مهدی احمدپور سامانی

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۲

سرشناسه	براتیان، محمود، ۱۳۵۶
عنوان و نام پدیدآور	عوامل مؤثر بروز خطای انسانی در سوانح دریایی/نویسندگان محمود براتیان، کامبیز امیری، م احمدپور سامانی؛ ناظر علمی غلامرضا ملکی.
مشخصات نشر	تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	۲۰۲ ص: مصور (رنگی)، نمودار (رنگی).
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۵۳۵۰-۹۴-۶
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	عنوان دیگر: عوامل مؤثر بروز خطای انسانی در سوانح دریایی یگان‌های شناور سطحی.
یادداشت	کتابنامه.
عنوان دیگر	عوامل مؤثر بروز خطای انسانی در سوانح دریایی یگان‌های شناور سطحی.
موضوع	حوادث دریایی -- عوامل انسانی -- Human accident -- Marine accident
شناسه افزوده	امیری، کامبیز، ۱۳۴۶
شناسه افزوده	احمدپور سامانی، مهدی، ۱۳۵۸
شناسه افزوده	ملکی، غلامرضا، ۱۳۴۴
شناسه افزوده	دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس
اطلاعات رکورد کتبخانی	فیبا

عنوان: عوامل مؤثر بروز خطای انسانی در سوانح دریایی یگان‌های شناور سطحی
مؤلفان: محمود براتیان، کامبیز امیری و مهدی احمدپور سامانی

ناظر علمی: غلامرضا ملکی

طراح جلد: میلاد فرمادی

صفحه آرای: امیرحسین رضائی

ناشر: دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۲۰۲ ص

تاریخ نشر: ۱۴۰۲

نوبت چاپ: چاپ اول

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۱۷۰۰/۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۱۴۱۹۱ - ۶۶۴۷۰۴۸۶ - ۰۲۱

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلفان است.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فهرست مطالب

۱۱	فصل یکم: مفهوم‌شناسی و تاریخچه سوانح دریایی
۱۲	مقدمه
۱۵	مفاهیم
۱۹	تاریخچه
۲۴	خطای انسانی
۲۴	طبقه‌بندی خطای انسانی
۲۸	بررسی سوانح دریایی سال‌های اخیر
۳۳	فصل دوم: عوامل نرم‌افزاری (سازمانی) در بروز سوانح دریایی
۳۴	مؤلفه نرم‌افزاری (سازمانی)
۳۴	تقسیم وظایف و مسئولیت‌ها
۴۰	شیوه سرپرستی و مدیریت
۴۹	سازمان‌دهی آموزش روی شناور
۵۸	نحوه گزینش کارکنان
۶۶	دستورالعمل‌ها، قوانین و مقررات اداری
۷۹	قوانین و کنوانسیون‌های بین‌المللی جلوگیری از سوانح دریایی
۸۲	کنوانسیون‌های سازمان بین‌المللی دریانوردی
۸۵	فصل سوم: عوامل سخت‌افزاری در بروز سوانح دریایی
۸۶	عوامل سخت‌افزاری (عوامل تجهیزاتی)
۸۶	طراحی کشتی و تجهیزات آن
۹۷	وضعیت حفظ و نگهداری کشتی و تجهیزات آن
۱۰۵	در دسترس بودن تجهیزات
۱۱۱	فصل چهارم: عوامل محیطی در بروز خطای انسانی
۱۱۲	عوامل محیطی
۱۱۲	شرایط آب‌وهوایی

۱۱۲	اهمیت و ارزش هواشناسی
۱۱۲	هواشناسی دریایی
۱۱۳	مقوله‌های هواشناسی
۱۲۸	بازرسی، بازدید
۱۲۸	نظارت، بازدید (بازرسی)
۱۳۰	زمینه‌های امور بازرسی و ایمنی
۱۳۱	بازینه (چک لیست)
۱۳۱	کنترل و بازرسی کشتی‌ها
۱۳۲	حجم تردد کشتی‌ها
۱۳۲	ترافیک دریایی
۱۳۵	تنگه‌ها و اهمیت آن در ترافیک دریایی
۱۴۵	فصل پنجم: عوامل زیست‌افزایی در بروز خطای انسانی
۱۴۶	عوامل زیست‌افزایی
۱۴۶	توانایی مهارت کاری و دانش
۱۴۶	دانش و آموزش
۱۵۱	شخصیت، شرایط ذهنی و وضعیت
۱۵۱	شخصیت
۱۵۴	رابط ذهنی
۱۶۰	ارگونومی
۱۶۰	تعریف ارگونومی
۱۶۱	هدف ارگونومی
۱۶۲	اجزای ارگونومی
۱۶۳	بهترین حالات قرار گرفتن بدن در هنگام انجام کار
۱۶۸	بیماری‌های شغلی
۱۶۹	مناسب بودن شرایط زندگی

۱۷۱	 زمان خواب و استراحت
۱۷۵	 مدل‌های عملکرد/هوشیاری
۱۷۹	 سروصدا و عملکرد/استراحت
۱۸۱	 نواخت شبانه‌روزی و عملکرد / استراحت:
۱۸۵	 فصل ششم: رهیافت‌ها و نتایج
۱۸۶	 نتایج و رهیافت
۱۸۶	 عوامل نرم‌افزاری
۱۸۸	 عوامل سخت‌افزاری
۱۸۹	 عوامل محیطی
۱۹۰	 عوامل زیست‌افزاری
۱۹۱	 منابع

پیشگفتار

با پیشرفت علم و سرعت بالای رشد آن شاهد رشد روزافزون تعدد انواع یگان‌های شناور در آب‌های آزاد و محدود جهان، طراحی و ساخت بنادر در اقصی نقاط جهان حکایت از آن دارد که بهره‌وری از دریا سیر صعودی را طی نموده است.

بر اساس مستندات موجود سازمان ملل متحد در مورد حمل و نقل دریایی، در حدود ۹۳ درصد جابجایی کالا در تجارت جهانی از راه دریا صورت می‌گیرد. لذا با توجه به حضور واحدهای شناور سطحی در مناطق پرتردد جهان در صورت وقوع سوانح دریایی خسارات هنگفت مالی و جانی بر جای خواهد گذاشت. کشف علل وقوع سوانح دریایی از جمله اقداماتی است که همواره بایستی جزئی از سیستم‌های مدیریت ایمنی و کیفیت در سطح کلان امور دریایی باشد، چگونگی برنامه‌ریزی و اجرای این موضوع قطعاً پیچیدگی‌هایی دربر دارد. اهمیت بررسی سوانح در صنعت دریانوردی برای دست‌اندرکاران این صنعت پوشیده نیست. بررسی دقیق، مؤثر و به‌موقع سوانح می‌تواند به شناخت عوامل و ریشه‌های سوانح دریایی منجر شود. انجام اقدامات اصلاحی پس از شناسایی این عوامل، از طریق تدوین و یا بازنگری قوانین و دستورالعمل‌ها باعث ارتقاء ایمنی و استاندارد‌ها در صنعت دریانوردی می‌گردد.

از این رو این کتاب با هدف شناسایی عوامل بروز خطای انسانی در سوانح دریایی یگان‌های شناور سطحی در ۵ فصل به رشته تحریر درآمده است.

در فصل اول کتاب پس از ارائه مفاهیم و اصطلاحات، به تاریخچه سوانح دریایی، مبانی نظری خطای انسانی، به بررسی مدل شل که مخصوص بررسی خطای است پرداخته شده و در فصل‌های دوم و سوم و چهارم به ترتیب به عوامل نرم‌افزاری (سازمانی) عوامل سخت‌افزاری (تجهیزاتی) و عوامل محیطی که در بروز خطای انسانی در سوانح دریایی مؤثر هستند پرداخته شده است و در نهایت این کتاب در فصل پنجم با یک نتیجه‌گیری مختصر و ارائه چگونگی پیشگیری از سوانح دریایی در یگان‌های شناور با توجه به مطالب بررسی شده پایان یافته است.

امید است مطالعه این کتاب کلیه محققین و دریانوردان را در شناسایی و پیشگیری از عوامل بروز سوانح دریایی هرچه بیشتر یاری کرده و شاهد کاهش روزافزون سوانح دریایی باشیم.

محمود براتیان

www.ketab.ir